

11.09.2016.

Ladislav Babić

Let

Čekali su u zasjedi, iznad pećine, kako bi istjerali i ubili njenog stanovnika, jer zima je bila na pragu a i zalihe mesa primicale su se kraju. Ponad otvora dokotrljali su ogromnu stijenu koju su namjeravali baciti na privremenog vlasnika brloga, kad ga – kako su se nadali – skupina pred ulazom istjera dimom zapaljene smjese suhe i mokre (zbog dima) trave i otpalih grana s obližnjih stabala. On je bio u skupini koja je trebala potpaliti prikupljenu gomilu i potom se malo povući u stranu čekajući da spiljski medvjed izjuri, a onda ga – kad drugovi strovale na njega stijenu – dokrajčiti zašiljenim čvrstim kolcima koji su im služili kao koplja. Bijahu pritajeni, na oprezu, gledajući ne dizati buku koja bi zvijer, već uspavanu zimskim snom, prijevremeno probudila i tako im upropastila pažljivo razrađeni plan. U zadnji čas su ga uvrstili među lovce, s obzirom da je zajednica bila poprilično reducirana uslijed pogibije i ranjavanja dosta pripadnika, u prethodnom, neuspjelom lovu na mamuta. Nikad se nije odlikovao lovačkim sposobnostima, te su ga uglavnom koristili da zajedno s ženama skuplja plodove, ljekovite trave ili suhe grane za održavanje vatre. Okoliš u kojem prebivahu bijaše prilično siromašan ali ne manje opasan, s obzirom da je previše tendenata dolazilo na ono malo pokretnih proteina koji su i sami jedva preživljavali, posebno ove šture, vrlo sušne i jalove godine. Više od lova i skupljanja bilja volio je promatrati ptice u

letu, jastrebove kako jedre nebom vrebajući hranjive pokrete pri tlu, podno raširenih krila. I dok su oči i sva osjetila suplemenika uvijek pretraživala zemlju po kojoj su se kretali, što opreza radi a što u potrazi za rijetkom jestvinama, suhim granama ili prikladnim kamenjem za izradu noževa, pogled mu je volio lutati visinama, zaveden veličanstvenim zračnim akrobacijama pernatih stvorova, koje su njegovi smatrali tek ukusnim obrocima kad bi im ponekad dopali ruku. Ne jednom se desilo, noću, dok je dežurao čuvajući ognjište od gašenja, da se upravo to zbilo radi zanesenosti njegove kretanjem svjetala nebeskom oblinom, uslijed čega je zanemario svoju dužnost. Ličile mu zvijezde na kriješnice koje negdje daleko, mnogo dalje od tinjajućih kukaca ili ptica, svakonočno opisuju nebeske krugove prizivajući ga ili imajući neku poruku za Njega. Sve što je ovako ili onako plovilo plavetnilom i crnilom visina, privlačilo je njegovu pažnju više od škrtog tla, koje mu je svojim plodovima osiguravalo da uopće može bacati poglede u nedohvatno. O, kako je stremio u mislima pridružiti se lebdećem paru škanjaca ili božanstvima (takvima ih je pleme smatralo) koja zasjaju čim utrne dnevna svjetlost. Pokušao je jednom s drveta, kao što je vidio da ptice rade, mahnito mlatarajući rukama pridružiti im se u visinama, ali je samo onako ugruvan spoznao da „pad u svemu leži neizbježno“. No, zašto ne padaju ptice ni noćna svjetlila... Shvatio je, učinilo mu se, u čemu bijaše njegov previd, pa je počeo marljivo skupljati otpala pera ili ona preostala nakon čerupanja rijetke leteće lovine, te ih ih krišom jednog dana - daleko od očiju suplemenika koji su ga sve češće podcjenjivački ismijavali radi minornog doprinosa plemenskoj zajednici - smolom s jelovine pričvrstio na ruke i pokušao uzlet ka nebeskim "druzima" s jedne povisoke stijene. Od tog pokušaja ostao je hrom, i tek ga je činjenica da su u to vrijeme dulje boravili na istom mjestu spasila neumitne pogibli, onesposobljenog pratiti seobe svoje družine. Sad je, zajedno s paliteljima vatre pred pećinom spiljskog medvjeda, trebao pažljivo pratiti ulaz i pravodobno dati znak onima na vrhu, kako bi u isti čas odvalili stijenu na istrčalu razjarenu zvijer. I dok je dim upaljenih trava postajao sve gušći, puneći prebivalište grabežljivca, krajičkom oka zapaženo kretanje skrene mu pažnju na par uplašениh ptica sklonjenih u granama stabla, koje prhnuše put visina bježeći od opasnosti. Kako bi samo rado uzletio s njima, umjesto da ovdje čuči, vrebajući trenutak medvjedova bijega, probuđenog iz zimskog sna dimom i galamom koja će uslijediti. I dok mu je pogled pratio udaljavajuće se nebeske krstarice, svih drugih osjetila podređenih simbiozi s vidom, niti je čuo upozoravajuće krikove svojih

drugova, niti je osjetio tešku medvjedu šapu koja mu je jednim udarcem raspolutila glavu. Njegov san i On sam, istog časa postadoše sasvim irelevantna kategorija ovog svijeta. Uz velike žrtve pleme je uspjelo istjerati i potom ubiti stanovnika spilje u kojoj su proboravili zimu, liječeći rane i živeći prilično bijedno od zakopanog mesa, te pokoje sitneži koju bi uhvatili, ili gomolja iskopanog iz tla. Djecu su poučavali, pozivajući se na Njegov primjer, da čovjek nije ptica, jer da su bogovi htjeli dali bi mu krila za let, koji je zauvijek izvan ljudskih mogućnosti.

Za razliku od smrtnog tijela nesposobnog za reinkarnaciju, ideja to čini neprestance, na neznanom mjestu, u neznano vrijeme, u neznanom nositelju i neznanom obliku. Ona je, slušajući upozoravajuće priče svojih roditelja, počela sve više - skupljajući trave i suharke - podizati oči spram visina, tražeći pogledom leteće pernate lađe, ni ne shvaćajući da se besmrtni dio Njega reinkarnirao u Njenom obličju. Povremeno misleći na pokojnika, kao da je na trenutak shvatila da je On zaista letio, samo što to drugi nisu ni primjetili, zagledani u surovu svakodnevicu života. Jednog, neznano koliko udaljenog dana, svi će to uvidjeti, ni ne sluteći koliko duguju svom dalekom pretku. Živjela je u vremenima kad je već počelo raslojavanje još uvijek lutajućih ograničenih zajednica, od kojih je jednoj i ona pripadala, prema materijalnim kriterijima. Najjači i Najzaslužniji – barem je tako tumačio, a rijetko mu se tko usudio usprotiviti – imao je prvenstvo u svakoj blagodati škrtog bitisanja; po volji je uzimao žene koje su mu se sviđale i zaplođivao ih (pa ni Ona nije izbjegla toj sudbini kad je porasla), naređivao plemenu pretvorivši se u njegovog poglavicu ili vrača, donosio odluke o seobama, lovu i podjeli plijena, ostavljajući sebi i koteriji najukusnije dijelove, tražio od članova da mu izražavaju počasti koje do tada nisu nikada prakticirali,... Počelo je sve sofisticiranije odmicanje, otuđenje od iskonske ljudskosti, prema patrijarhatu, religijskom razlikovanju, formiranju klasa, etničkih skupina, država,..., što se svakome činilo posve prirodnim, ne uviđajući da se vremenom te razlike i entiteti postepeno preoblikuju, umiru i niču novi. Promjene su slijedile gotovo brže od sposobnosti njihove prilagodbe novom i napuštanju staroga. Negdje u to doba, na nekom mjestu, u nekoj prilici, Netko je razmišljao čemu je to tako, zar ne sudjeluju svi u prikupljanju hrane, lovu, traženju i uređivanju skloništa, zar nisu svi stvoreni od bogova u jednakom obličju, neki nešto snažniji, drugi malo pametniji, ovog ili

onog spola, pa – zašto onda nekima pripada prednost uživanju hrane, žena i života, dok drugi - prisiljeni na krvava zlopačenja i konzumaciju ostataka - moraju biti zahvalni onim što im pripada milošću izdvojenih? Nismo li svi jednaki u osnovnim životnim potrebama, pitao se, glođući dobrano očišćenu kost od mesa, prisvojenog svojim vođama. Ne znamo Njegovo ime, ni kada i gdje je promišljao, ali se poslije svoje smrti – prirodne, nesretne ili nasilne – vječni dio Njega reinkarnirao u drugom obličju, na drugom mjestu i u drugom vremenu. On je već tada znao ono što premnogi ni danas ne shvaćaju. Mada letimo visoko ponad zemaljskih špilja, družeći se sa pticama u visinama, i još dalje gdje nema drugih živih stvorova sem ljudi čije su ideje dobile krila. Više ne skupljamo suharke niti istjerujemo spiljskog medvjeda, više društvo nema plemensku strukturu niti je zagledano samo u tlo pri prebiranju jestivih trava, ali mentalno još ogromne gomile puze zemljom, ne uviđajući ono što su još od davnina neki daleki prethodnici, reinkarnirani u još uvijek premalo mnoštvo pojedinaca, intuitivno shvaćali. Ljudi su smrtni, ali ideje žive, razvijaju se i ostvaruju, postepeno sve više uobličene u originale koji su našim dalekim prethodnicima izgledali poput blijedih platonovskih sjenki lelujućih po zidovima pećine. Kao što su maštanja o letenju, odavno preminulog, bezimenog praoca, uzdigla ljude u nebesa, ima li tko hrabrosti tvrditi da je zamisao o jednakosti i pravdi samo san, skupa s tijelom neznanog pretka zauvijek nestao na deponijama prohujalih vijekova?

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>